

Een wereldwijd perspectief door Chris 't Mannetje

De Tilburg School of Catholic Theology bestaat tien jaar. Daarom organiseert ze een studiereis en bedevaart naar Rome van 13 tot 19 oktober 2017. Een reisgezelschap van een kleine vijftig mensen, stafleden, medewerkers en vooral veel studenten krijgt de kans om in Rome met deskundige gidsen, veelal docenten, en een zeer kundige gids ter plaatse, Lidy Peters, die voor KRO, NCRV, EO en andere omroepen in Rome letterlijk zeer goed thuis is. Het programma Roderick in Rome maakt opnamen, interviewt studenten, en er wordt door de deelnemers een weblog bijgehouden.

Dankzij diverse subsidies van de opleiding en van andere fondsen is het voor studenten een betaalbaar buitenkansje om zo dicht bij het Pietersplein te logeren, om bekende maar ook veel bijzondere plekken te bezoeken zoals de opgravingen onder de St. Pieter. Bij de wekelijkse audiëntie hebben we schitterende plekken vlak bij het altaar en dus vlak bij paus Franciscus. Boeiend is het bezoek aan de congregatie van de geloofsleer en vooral aan de congregatie van de katholieke opvoeding. Ons wordt verteld dat katholieke scholen wereldwijd erg goed staan aangeschreven en dat moslimkinderen zich er ook vaak thuis voelen omdat er over geloven gewoon gesproken kan worden. Bij de ontmoeting met de Nederlandse ambassadeur bij de Heilige Stoel, prins Jaime de Bourbon de Parme, geeft deze een verrassend pleidooi voor de studie theologie: in de huidige wereld moet je religieus geletterd zijn wil je maatschappelijk relevant kunnen handelen, snappen hoe politiek en religies op elkaar inwerken. Dat geldt wereldwijd en waarom niet ook in ons eigen Nederland? De kerkelijke viering van het tweede lustrum van de TST op zondag vindt plaats in een stampvolle kerk der Friezen, waar ook groepen pelgrims onder andere uit de bisdommen Rotterdam en Utrecht aanwezig zijn, met als hoofdvoorganger kardinaal Eijk en naast orgelbegeleiding van een organist uit bisdom Breda ook de bekende blazers van Kleintje Pils uit Sassenheim. U kent ze wel als u naar het schaatsen kijkt op de t.v.. Een bescheiden plek met allure om wonderlijke ontmoetingen te hebben met Nederlanders mede dankzij gastheer mgr. Hurkmans. Rome is natuurlijk ook een stad van de wereldkerk. Je ziet er mensen uit alle werelddelen. Je staat bij de audiëntie van de paus zomaar naast een groep lutherse priesters en diakens, mannen en vrouwen uit Zweden. Je hoort er allerlei talen spreken (overigens in die dagen opvallend veel Nederlands). Je kunt er zomaar een statige processie tegenkomen ter viering van een lustrum van de verschijningen in Fatima. Je ziet er mensen die recent naar Europa zijn gevlucht en bedelaars die kennelijk weten waar ze moeten zijn om een kans maken.

Maar het opmerkelijkste is misschien wel de groep studenten van promovendi, bachelor en master studenten, van twee lesplaatsen - Utrecht en Tilburg - , van allerlei studiejaargangen, leeftijden, kerkelijke en levensbeschouwelijke kleuren. Velen zijn bij het begin nauwelijks bekenden voor elkaar. Maar binnen onvoorstelbaar korte tijd ontstaat er een bijzondere groep. Zo bijzonder dat de mindervalide student die altijd aan zijn rolstoel soms letterlijk vastzit (voor zijn verzorging zijn zijn ouders ook mee) vrijwel de hele reis door studenten geduwd wordt, soms gedragen, over hobbelige straten en stoepen, over trappen en drempels van kerken en tegen niet misselijke hellingen op. Bijna alle onderdelen van de reis kan hij meemaken. Een groepje studenten heeft het zelfs zo geregeld dat een avond de ouders vrijaf krijgen terwijl de studenten hem mee uit eten nemen. Maar voor hem zelf was misschien zijn persoonlijke ontmoeting met de paus (er zijn foto's van) en diens zegen wel het allerspeciaalst: hij straalde uren lang!

Het is goed dat er fondsen zijn die met kleinere of grotere giften indien nodig het voor mensen mogelijk maken om theologie te studeren. Je kunt tijdens die studie bijzondere ervaringen opdoen. Ons LJM fonds ondersteunt op bescheiden wijze dat studeren voor katholieke vrouwen. En andere fondsen ondersteunen reizen als deze naar Rome.

Bijbelse teksten lezen aan de Universiteit van Tilburg op 23 maart 2018 door

Sr. Bincy Thomas Thumpanathu

De positionering van de tekst-immanente lezer in de zo genoemde Klaagliederen tegen het Huis van Israël

in Amos 5,1-17.

Het is een feit dat iedere tekst een uitnodiging tot lezen en interpreteren bevat. De dynamiek en diepzinnigheid van een tekst ligt veel dieper dan de gebruikelijke waarneming. Om de verbindende elementen te vinden tussen de tekst, de wereld binnen de tekst, zijn de feitelijke auteur, de tekst-immanente auteur, de actuele lezer, de tekst-immanente lezer en de wederzijdse relatie tussen de personages behulpzame elementen voor de verdiepende lezing en discussies over de tekst. Dit korte *paper* nodigt uit tot zo'n op de lezer gerichte lezing van een oudtestamentische tekst, namelijk de zo genoemde klaagliederen uit het boek Amos, hoofdstuk 5. Wij zullen de basis-kwestie behandelen over in hoeverre de tekst-immanente lezer (de actuele lezers communiceren met de tekst via de tekst-immanente lezer) in de aankondiging van het klaaglied tegen het huis van Israël wordt uitgedaagd.

De communicatie begint in Am 5,1 met de uitdrukking 'jullie, hoort dit woord' (שְׁמַעוּ אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה). De geadresseerde wordt gepresenteerd in de vorm van een 'jullie'-figuur, die wordt gevraagd te luisteren naar een bijzonder woord. De 'jullie'-figuur blijft naamloos en dat roept de mogelijkheid op dat de tekst-immanente lezer de geadresseerde lijkt te zijn. Deze identificatie brengt de tekst-immanente lezer in beroering omdat hij weet wat wordt gevraagd, namelijk het klaaglied (קִינָה) te horen. Niettemin, met het voorkomen van een aanroepende frase (vocativus), verandert de waarneming van de tekst-immanente lezer als de geadresseerde en de 'jullie'-figuur wordt geïdentificeerd als het huis van Israël (בֵּית אִשְׂרָאֵל). Deze identificatie van de 'jullie'-figuur als het huis van Israël troost de tekst-immanente lezer omdat hij zich geen zorgen hoeft te maken. Echter, hij is nog steeds geschokt omdat hij weet hoe slecht de situatie voor het huis van Israël is. Het vers 5,2 beschrijft de slechte situatie van Israël, dat zij is gevallen en niet kan opstaan; er is niemand die haar helpt op te staan en zij is in de steek gelaten. Meer nog, er wordt een ramp voorspeld in 5,3 in de vorm van ontvolking, die de verslechterende conditie van het huis van Israël verergert.

Een min of meer zelfde weeklagende situatie kan worden gezien in 5,16-17. Het is echter de vraag op wie wordt gedoeld in dit beklagenswaardige incident? Er wordt geen sleutel achtergelaten om te weten wie de geadresseerde is. Van de inleidende formule 'daarom, zo zegt de Here, de God der heirscharen, de Here' weten wij alleen dat de Heer de spreker is. Als gevolg daarvan lijkt 5,16-17 een beschrijving te zijn van de weeklagende situatie. Deze vooronderstelling verandert met de verschijning van een 'jullie'-figuur in de uitdrukking 'want Ik ga door jouw midden heen' in 5,17. Niettemin wordt de 'jullie'-figuur niet met iemand geïdentificeerd. De mogelijkheid van de identificatie met het huis van Israël is verkleind omdat de voorgaande 'jullie'-figuur, geïdentificeerd als het huis van Israël, werd gegeven in het meervoud. De aanwezigheid van de 'jij'-figuur in het enkelvoud is eigenlijk uniek in 5,17 en de tekst-immanente lezer verkrijgt primaire focus. Zodoende moet – meer dan het huis van Israël in 5,1-3 – de tekst-immanente lezer het gewicht herkennen van de redevoering van de Heer in 5,16-17. De verklaring van de Heer, 'Ik ga door jullie midden heen' wordt meer een echte waarschuwing dan een leuk bezoek voor de lezer. Wat leidt tot zo'n beklagenswaardige toestand? De voorgaande profetische aansporing (5,14-15) stelt voor dat de verordening 'zoekt het goede, haat het kwade, hebt het goede lief en houdt het recht hoog' wordt genegeerd zonder die te overwegen. Kort gezegd, de communicatie in 5,1-17 is gericht aan beiden: het personage van het huis van Israël en de tekst-immanente lezer. Het huis van Israël is de directe ontvanger van de boodschap. Helaas zijn zij de falende ontvangers. Zij schenken geen aandacht aan de aansporing om het goede lief te hebben en het recht hoog te houden. De tekst-immanente lezer is de getuige van alles; wat gebeurt, wat niet gebeurt en wat had moeten gebeuren in de tekst. De aankondiging om te weeklagen daagt de tekst-immanente lezer uit precies zoals het huis van Israël. Met andere woorden: de situatie van de tekst-immanente lezer zou net zo slecht geweest kunnen zijn als de situatie van het huis van Israël, wanneer hij de zelfde weg zou zijn gevolgd. Dit is een kenmerkend moment voor hem om te beslissen om al dan niet te veranderen. Hopelijk wensen de Heer, de profeet en de tekst-immanente auteur de verandering en wachten zij daarop.

Sr. Bincy Thomas Thumpanathu dankt de L.J. Maria Stichting voor de financiële steun, die haar als vrouwelijke theoloog uit India in staat stelt haar studie aan de Universiteit van Tilburg voort te zetten.

Toezending van de Nieuwsbrief U kunt onze Nieuwsbrief ook per mail ontvangen. Wanneer u dit wilt, kunt u een mail sturen naar onderstaand mailadres van de RK L.J. Maria Stichting.

Secretariaat: Preludeweg 336, 2402 HM Alphen aan den Rijn

Telefoon: 0172 - 421704

Email: m.e.oudenes@casema.nl

Website: www.ljmariastichting.nl

Bankrekening: NL28 INGB 0000 5756 96 t.g.v. RK L.J. Maria Stichtingstichting.nl